

ERMENİ MALLARI II

Ömer Engin LÜTEM

Dünkü yazımızda tehcir edilen Ermenilerin mallarının iadesi için son zamanlarda Türkiye aleyhine A.B.Dde bazı davalar açıldığına temas ettik.

Bu konuda ilk önce bildirilmesi gereken husus bir devlet aleyhine diğer bir devletin mahkemelerinde dava açılmayacağıdır. Bir devlet sadece yargı yetkisini kabul ettiği mahkemelerde yargılanabilir ki bu mahkemeler, mesela Uluslararası Adalet Divanı veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi, uluslararası mahkemelerdir. Bu açıdan bakıldığında davanın açıldığı Kaliforniya Mahkemesinin Türkiyeyi yargılama yetkisi yoktur. Söz konusu mahkemenin bu husus dikkate alarak Ermenilerin dava dilekçesini, yetkisizliğini öne sürerek, resen reddetmesi gerekirdi. Mahkeme bunu yapmamış ve T.C. Hükümeti ile iki devlet bankasına tebligat yapma sürecini başlatmıştır.

İkinci husus, yetkisi olmamasına rağmen Mahkemenin davayı görmesi halinde alacağı kararların Türkiye bakımından hiçbir sonuç doğurmayacağıdır.

Üçüncü olarak özellikle gayrimenkul davalarının, gayrimenkullerin bulunduğu yerlerin mahkemelerinde açılması esastır. Buna göre bu davaların, ilke olarak, Türkiyede, gayrimenkullerin bulunduğu yerlerde açılması gerekmektedir ancak, aşağıda açıklayacağımız üzere, buna da imkân yoktur.

Dünkü yazımızda belirttiğimiz gibi, Birinci Dünya Savaşı sonrasında, Osmanlı İmparatorluğuna dönen Ermenilere malları iade edilmiş, Lozana göre bu uygulamaya bir süre Cumhuriyet döneminde de devam edilmiş sonra zaman aşımı nedeniyle malların iadesi durmuştur. Halen söz konusu malların iadesi Türk mevzuatına göre mümkün değildir.

Dördüncü nokta ABDnin 1923 yılında Amerikan vatandaşı olan Ermenilerin Türkiyedeki mallarının tazminini istediği ve uzun süren müzakereler sonunda bu konuda 1937 yılında iki ülke arasında bir anlaşma yapıldığı ve buna göre Türkiyenin 899.338 dolar tazminat ödediğidir. Kısaca Ermenilerin malları konusu iki ülke arasında çözümlenmiştir.

Sonuç olarak Ermeni malları aleyhine Türkiye Devleti aleyhine ne ABDde ne de Türkiyede dava açılmayacağı, açılırsa mahkeme kararının bir sonuç doğurmayacağı ve esasen Türkiyenin Ermeni malları için A.B.Dye tazminat ödemiş olduğu görülmektedir.

Bu hususların söz konusu davaları açanlar ve avukatları tarafından da bilinmesi gerekir. Buna rağmen dava açmaya çalışılması başka bir nedene dayanmaktadır. Ermeni tehcirinin

yüzüncü yılı olan 2015 Ermeni Diasporası tarafından hedef yıl olarak seçilmiştir. Önümüzdeki 4 yıl içinde Ermeni Diasporası, Ermenistanın da yardımıyla bilinen Ermeni iddia ve taleplerini en yoğun bir şekilde kamuoyuna duyurmaya ve Türkiyeyi suçlamaya çalışacaktır. Bu çerçevede, bu davalardan da söz konusu taleplerinin gündemde kalması için yararlanılmaya çalışılacağı anlaşılmaktadır. Önümüzdeki dönemde bu tür davaların sayısının artması beklenmektedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ERMENİ MALLARI II." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2010 / 37. Aralık 22. Erişim Haziran 14, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/ERMENI-MALLARI-II>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır